

REFORMOVANÁ KREŠŤANSKÁ CIRKEV NA SLOVENSKU

Presbyterská služba v reformovaných cirkvách

*Vydal Svetový zväz reformovaných cirkví v sérii
Štúdie Svetového zväzu reformovaných cirkví,
zväzok 22*

Lukas Vischer

1991

S Dodatkom vydal pre vlastnú potrebu Ondavsko-hornátsky seniorát
Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, 2003

Obsah

Úvod.....	5
Presbyterská služba v dejinách.....	5
Biblické základy pre reformované cirkevné zriadenie	7
Ježiš Kristus, evanjelium a povolanie cirkevného spoločenstva ako celku	8
Naplnenie základného povolania cirkvi si vyžaduje kresťanské služby.....	9
Podstata presbyterskej služby.....	11
Kto sú presbyteri?.....	12
Ženy a muži ako presbyteri - presbyterky	13
Presbyterstvo ako kolektívny orgán?.....	14
Presbyterská služba vo vzťahu k iným kresťanským službám	16
Voľba presbyterov.....	18
Ordinácia	20
Majú byť presbyteri ordinovaní?.....	20
Služba na celý život alebo služba na určité obdobie?.....	21
Majú byť presbyteri platení?	22
Vzdelávanie.....	23
Kto je zodpovedný za prípravu presbyterov?	23
Čo by malo byť obsahom prípravy presbyterov?	24
Kedy má príprava prebiehať?	25
Kresťanská služba a moc.....	26
Úloha presbyterov na regionálnej, celoštátnej a globálnej rovine života cirkvi	29
Presbyterská služby v ekumenických rozhovoroch.....	32
Výňatok z Ústavy a platných štatútov Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, ktoré sa týkajú podstaty a služby presbyterov	35
Ústava Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku	36
Cirkevné štatúty z roku 1952.....	38
Vzory sľubov (prísah) presbyterov a kurátora.....	42

Predslov

Tento preklad publikácie Svetového zväzu reformovaných cirkvi z anglickej verzie do slovenčiny vznikol s podobným zámerom ako samotný dokument: vyjasniť niektoré základné otázky, ktoré sa týkajú presbyterskej služby v cirkvi. Táto služba, i keď je charakteristická hlavne pre reformované cirkvi, odráža samotnú podstatu kresťanskej služby, ktorú plní Kristova cirkev. Reformované cirkvi rozdeľujú kresťanskú službu tradične do štyroch oblastí: kazateľskej, učiteľskej, presbyterskej a diakonskej. Ostatné tri majú svoje obdoby vo všetkých kresťanských cirkvách, ale o presbyterskej službe sa všeobecne vie málo a to dokonca aj v prostredí reformovaného kresťanstva. V pôvodnom predslve k tejto publikácii čítame:

Už od čias Reformácie presbyterská služba hrala vždy dôležitú úlohu v živote a svedectve reformovaných cirkvi. Služobníci Slova a Sviatostí [t.j. duchovní] neboli nikdy osamotení. Boli vždy obklopení kolektívom presbyterov, ktorí sa podieľali na vedení cirkvi. Ján Kalvín považoval túto službu za podstatnú pre Cirkev: "Teraz je zo skúsenosti jasné, že tento druh cirkevného zriadenia nebol obmedzený iba pre určitú dobu, ... ale je nevyhnutný pre každú dobu." (Kalvín: Inštitúcia kresťanského náboženstva, 4.3.8.) Ale ako máme túto službu chápať dnes? I keď reformované cirkvi neprestávajú zdôrazňovať význam tejto služby, neexistuje jasné stanovisko o jej podstate. Počas stáročí sa vyvinuli jej rôzne modely a v súčasnosti, keď sa reformované cirkvi snažia určiť vhodné modely cirkevného zriadenia, čelia mnohým otvoreným otázkam.

Tento dokument vznikol ako výsledok medzinárodnej konzultácie, ktorá sa konala 26-31. 8. 1990 v Ženeve. Zúčastnilo sa jej 20 odborníkov z radov teológov i presbyterov z celého sveta (Holandska, Indie, Indonézie, Japonska, Južnej Afriky, Kórey, Maďarska, Nigérie, Švajčiarska, Veľkej Británie a USA). Táto konzultácia sa konala na podnet návrhov Generálneho zhromaždenia reformovaných cirkvi v Soule v Kórey v r. 1989 a hostila ju Švajčiarska federácia reformovaných cirkvi pod vedením profesora Lukáša Vischera. Okrem iného, táto konzultácia reagovala aj na dokument Svetovej rady cirkvi *Krst, Večera Pánova a Služba*, ktorý po dlhých diskusiách rôznych cirkvi vznikol v r. 1982.

Poznámky prekladateľa :

Pre pôvodne grécky výraz *presbyteros* používam u nás tradične zaužívaný výraz *presbyter*, i keď sa v súčasnosti v mnohých reformovaných cirkvách používa už jeho preklad: *starší*. Pre kolektív, ktorý predstavuje túto službu používam výrazy *presbyterstvo* alebo *presbyterský zbor*. Tie nahrádzajú zastaralý výraz *presbytérium*, ktorý sa síce používa v našej cirkvi, ale v slovenčine, podľa slovníkov spisovného jazyka, má iný význam.

V hranatých zátvorkách [] uvádzam drobné doplnenia a výklad pôvodného textu, aby bol lepšie zrozumiteľný v našich pomeroch.

K prekladu dokumentu sú pripojené aj výňatky z Ústavy Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a z platných štatútov, ktoré sa týkajú presbyterskej služby v našej cirkvi. Tým je dokument doplnený o aktualizáciu v našom cirkevnom prostredí. V závere sú aj vzory sľubov (prísah) presbyterov a kurátorov podľa cirkevných štatútov, aby si presbyteri mohli pripomínať, čo sľúbili pri ustanovení do presbyterskej služby.

Marián Hamari

Úvod

Presbyterská služba je charakteristická pre reformované cirkvi a prijali ju aj mnohé iné protestantské cirkvi. Mnohé reformované cirkvi považujú presbyterskú službu za samozrejmu potrebu cirkevného života a podstatnú štruktúru cirkevného zriadenia. Počas dejín presbyterská služba bola zdrojom požehnania a niet pochyb o tom, že má bohatý potenciál aj do budúcnosti. Ale zároveň, presbyterská služba vyvoláva mnohé teoretické i praktické otázky. Preto v súčasnosti je potrebné túto službu nanovo objavovať a vysvetľovať. Ako chápať túto službu? Ako má vyzerat' v rôznych súvislostiach, v ktorých sú reformované cirkvi povolane svedčiť o evanjeliu v súčasnom svete?

Tento dokument sa pokúša zaoberať sa takýmito otázkami. Je určený pre reformované cirkvi v nádeji, že v nich môže stimulovať štúdium a rozhovory, ako aj prispieť k ujasneniu podstaty a účelu presbyterskej služby. Tento dokument by mal slúžiť pre diskusie o službe presbyterov v jednotlivých reformovaných cirkvách a cirkevných zboroch.

1. Presbyterská služba v dejinách

Keď reformátori, zvlášť Oekolampad, Bucer a Kalvín, nanovo skúmali zvest' Biblie, došli k presvedčeniu, že „každá cirkev mala od svojho počiatku senát [radu starších], zvolený zo zbožných, vážených a svätých ľudí, ktorí boli poverení naprávať chyby a omyly" (Kalvín. *Inštitúcia* 4.3.8). Hoci sa jednotliví reformátori zhodli v tom, že presbyterský zbor je dôležitou súčasťou služby cirkvi, predsa však neprijali jednotný uniformný model presbyterskej služby, ktorý by sa mal všade iba kopírovať. Práve naopak, odlišné cirkvi zvolili rôzne prístupy k presbyterskej službe a s postupujúcim časom sa vynárali aj nové pohľady na túto službu. Aj v storočiach po reformácii, keď sa reformované cirkvi rozšírili do celého sveta, považovali presbyterskú službu za nevyhnutnú pre dobro a prospech cirkvi. Tieto cirkvi však boli pružnejšie pri rozvoji nových modelov presbyterskej služby, ktoré vhodne reagovali na nové súvislosti a

podmienky, v ktorých tieto nové cirkvi žili.

V súčasnosti reformované cirkvi na mnohých miestach cítia potrebu prehodnotiť svoje modely presbyterskej služby. A to vo svetle rýchlo sa meniacich súvislostí, v ktorých cirkvi žijú, ako aj v porovnávaní s rôznymi modelmi, ktoré sa vyvinuli v priebehu dejín. Jednotlivé reformované cirkvi stále viac rozoznávajú potrebu vzájomných konzultácií, aby sa predišlo ďalšiemu množeniu rôznych modelov presbyterskej služby a aby sa navzájom obohacovali svojimi pohľadmi a názormi. Reformované cirkvi rozoznávajú aj svoju ekumenickú zodpovednosť vysvetľovať cirkvám iných kresťanských tradícií čo je to presbyterská služba, a prečo je tak dôležitá pre život a službu cirkvi.

Väčšina súčasných reformovaných cirkví, na rozdiel od tých v 16. storočí, už nie sú zriadené na základe národného, či územného princípu. Mnohé žijú a pracujú v situácii, kde civilné (štátne) orgány sú nábožensky neutrálné, alebo v niektorých prípadoch sú proti kresťanskej viere, alebo ju tolerujú iba s ťažkosťami, alebo sú dokonca militantne ateistické. Pod prívalom materializmu a sekularizmu si reformované cirkvi dnes už všade uvedomujú, že sa nachádzajú v „misionárskej situácii“. Vzrastajúce národné, rasové, etnické a jazykové rozdiely vo vnútri reformovaného spoločenstva vedú k novým odchýlkam od starších modelov. Celosvetové zmeny v názoroch o podstate autority, slobody a spoločenstva prinášajú aj vážne dôsledky pre tradičné modely učenia a disciplíny. Vzrastajúca ekonomická priepasť medzi bohatými a chudobnými v cirkvi i spoločnosti, spolu s inými formami spoločenskej marginalizácie a útlaku osôb i celých skupín, naskoľujú nové otázky o tom, ako majú vyzerat' spravodlivé štruktúry a modely služby vo vnútri cirkvi i mimo nej. Vzrastajúca komplexnosť spoločnosti s širokou informovanosťou, komunikáciou, dopravou, obchodom, a inými sieťami, tlačí na staré jednoduchšie formy reformovanej služby, zriadenia a spoločného života.

Okrem všetkých týchto zmien, mnohé reformované cirkvi prijali moderné techniky manažmentu a byrokratických služieb. Tým sa nevedome zaviedli zmeny aj v tradičnom reformovanom učení, ako napr. v učení o povolani do služby a o diakonskej službe.

2. Biblické základy pre reformované cirkevné zriadenie

Reformátori a reformované cirkvi vždy zastávali názor, že cirkevné zriadenie musí vychádzať zo zvesti Biblie. Mnohí z našich reformovaných predkov sa snažili odvodiť z Biblie jasný a hotový model pre zriadenie cirkvi *a* pre jej vedenie. Na základe súčasného poznania Biblie však zastávame názor, že Biblia neposkytuje jednotný model cirkevného zriadenia, *a* že Biblia by sa ani nemala zneužívať na takéto snahy.

To však neznamená, že by nám Biblia neposkytovala žiadne smernice pre verné cirkevné zriadenie *a* pre úrady jej verejnej správy *a* vedenia. Čo sa týka presbyterov, napríklad, existujú jasné biblické dôkazy o súvislej existencii rady starších v Starej i Novej zmluve (napr. Ex 24,1-18; Dt 19,1-13; Sk 15,19-21; Sk 20,17-38; 1.Tim 5,17-22). Avšak, keď začneme skúmať špecifické zodpovednosti presbyterov *a* ich vzťah k iným úradom kresťanskej služby v cirkvi, musíme pripustiť, že mnoho biblických dôkazov používaných v minulosti už nemôžeme zachovávať bezvýhradne. Každé jednoznačne definované, raz *a* navždy platné cirkevné zriadenie sa dá udržať iba tak, že budeme čítať Bibliu selektívne [teda vyberať iba to, čo sa nám hodí] *a* zdôrazňovať niektoré biblické citáty na úkor iných.

Preto, ak sa v otázkach zriadenia cirkvi *a* jej vedenia chceme nechať viesť celým svedectvom Božieho slova v Biblii, musíme hľadať iný prístup. Vernejším *a* produktívnejším východiskom [než dôkazy jednotlivými biblickými veršíkmi] je Božia veľkolepá zvesť o spáse sveta *a* Božie povolanie cirkvi k misii. V rámci tohto kontextu potom môžeme skúmať nasledujúce otázky: Aké služby *a* ich úlohy sú potrebné, aby cirkev mohla splniť toto povolanie? Aké formy vedenia v cirkvi sú potrebné, aby celá cirkev bola verná svojmu povolaniu? Ako má byť zvolené takéto vedenie *a* ako má pracovať, aby spolu s celou cirkvou slúžilo k Božej sláve, k budovaniu cirkvi *a* k spáse celého sveta?

3. Ježiš Kristus, evanjelium a povolanie cirkevného spoločenstva ako celku

Božou vôľou zjavenou v Ježišovi Kristovi je zmierenie celého stvorenia s Bohom: oslobodenie zajatých a utláčaných, uzdravenie slepých a trpiacich, vykúpenie hriešnikov, premáhame smrti darom nového života, zvestovanie dobrých správ (evanjelia), prinesenie spravodlivosti a *šalomu* - pokoja všetkým ľuďom (2.Kor 5,19; Luk 4,18-20; Gal 3,28). Mocou Svätého Ducha Boh povoláva ženy a mužov, aby sa stali Božím ľuďom, Kristovým telom vo svete (Ján 15,26; Rím 12; 1.Kor 12; 1.Pt 2,9-10).

Podľa svedectva Biblie Božie povolanie nielenže premieňa tých, ktorí neboli "žiadnym ľuďom" k tomu, aby boli „Božím ľuďom“, ale tomuto ľudu dáva aj konkrétny charakter a poslanie. Základným Božím zámerom pre všetkých ľudí je, aby žili v spoločenstve s Bohom, uctievali Ho, milovali a slúžili mu celým svojím bytím (*liturgia*). Z tohoto spoločenstva s Bohom vyplýva život Božieho ľudu. Ako Božie deti sme povolaní žiť vo vzájomnom spoločenstve a pracovať na rozširovaní tohoto spoločenstva zmierenia pre celé Božie stvorenie. Sme povolaní tak robiť prostredníctvom zvestovania milosti, zľutovania a Božej spravodlivosti manifestovanej v Kristovi (*martyrii*), prostredníctvom vzájomnej starostlivosti (*koinonia*) a služby (*diakonia*), a to tak vo vnútri kresťanského spoločenstva ako aj vo svete.

Každý veriaci ako súčasť jedného Tela Kristovho je povolaný k bohoslužbe a tak k zvestovaniu, starostlivosti a službe Božieho ľudu. Misia cirkvi je zverená každému kresťanovi ako členovi Tela, kňazstva všetkých veriacich. Mocou Svätého Ducha je každý kresťan vyslancom, ktorý je obdarený k všetkým úlohám misie pre zmierenie sveta s Bohom skrze Krista.

4. Naplnenie základného povolania cirkvi si vyžaduje kresťanské služby

Biblia svedčí aj o tom, že dary jedného Ducha sú bohato rozmanité podľa nariadenia Božej vôle a podľa potrieb Tela tak, aby všetci členovia si mohli navzájom slúžiť, vážiť si a rešpektovať ostatných, spolu trpieť a radovať sa (1.Kor 12,4nn). K tomu, aby sa Telo mohlo budovať a jednotliví jeho členovia lepšie naplniť svoje poslanie (misiu), Boh učinil niektorých členov bohatšími v jednom dare, zatiaľ čo iní vynikajú v inom dare. Tak ako kresťania pred nami, aj my dnes poznávame, že práca Božieho ľudu v Božom svete je obohacovaná harmóniou rôznych aktivít. V nej niektorí muži a ženy slúžia špeciálnymi darmi: niektorí vedú a povzbudzujú; iní podporujú z ústrania alebo reprezentujú; ďalší idú napred a informujú ostatných; zase iní sa starajú; ďalší zasievajú a ošetrojú; a iní zase vedú spevom, príbehom či víziou (Ef 4,11; 1.Kor 12,1-11 a 28-30).

V rámci pestrosti rôznych darov existujú aj určité základné úlohy, ktoré sa musia napínať v každej dobe a za všetkých okolnosti. Aby tieto úlohy boli splnené, sú potrebné trvalé cirkevné služby. Reformovaná kresťanská tradícia rozoznáva štyri aspekty povolania cirkvi, ktoré si vyžadujú špeciálne zamerané cirkevné služby: **zvestovanie slova a vysluhovanie sviatostí; vyučovanie a vzdelávanie; pastierska starostlivosť a vedenie v misii; a diakonská služba**. Týmto rozmerom cirkevného života odpovedajú štyri cirkevné služby (úradu): duchovní pastieri [farári], učitelia, presbyteri a diakoni. I keď každá z týchto služieb má špecifické poslanie, predsa však sa navzájom nevyklučujú. Tradične **duchovní pastieri** v reformovaných cirkvách sú zodpovední za zvestovanie Slova a vysluhovanie sviatostí. **Učitelia a duchovní** spolu nesú zodpovednosť za vzdelávanie. **Presbyteri a duchovní** sa delia o pastierske a prorocké zodpovednosti. **Služba diakonov** niekedy obsahuje liturgické (bohoslužobné) činnosti ako napr. asistencia pri Večery Pánovej, prorocké prvky, ako aj záležitosti charity a spravodlivosti. Cirkevné služby tuná vymenované zaiste nie sú úplne a Svätý Duch udeľuje aj iné služby podľa potrieb cirkvi a sveta. Predsa však reformovaní kresťania vyznávajú, že tieto štyri základné úlohy musia byť naplňované v každej dobe a vo

všetkých okolnostiach. Preto aj dnes vo svetle Božieho povolania treba dať týmto tradičným cirkevným službám patričný dôraz a náplň. Dôsledné uvažovanie si zaslúžia všetky štyri služby, predsa však špecifickou úlohou tejto štúdie je výklad toho, akú obnovu potrebuje služba presbyterov.

Ježiš Kristus, ukrižovaný a vzkriesený Pán, prebýva uprostred Božieho ľudu ako celku. Autoritu, ktorá plynie z Jeho prítomnosti, zastáva a vykonáva v prvom rade celé spoločenstvo (cirkevný zbor). Kresťanské služby všeobecného kňazstva veriacich nie sú odvodené alebo podriadené službám, ktoré Kristus dáva k službe celého cirkevného spoločenstva. A podobne, jednotlivé služby cirkvi nie sú odvodené alebo podriadené všeobecnému kňazstvu veriacich. Všetky kresťanské služby prijímajú svoju autoritu od Ježiša Krista k službe a budovaniu celého spoločenstva. Preto ich autorita sa má vykonávať v rámci autority celého spoločenstva. Táto autorita daná celému spoločenstvu veriacich bola v minulosti často zanedbávaná. Reformované cirkvi zastávajú presvedčenie, že všetci členovia Kristovho spoločenstva (Tela) sa podieľajú na všeobecnom, vzájomnom a spoločnom kráľovskom kňazstve. Toto reformované presvedčenie vedie k trvalému dôrazu na to, že Svätý Duch dáva hlavnú autoritu a moc zhromaždeniu spoločenstva cirkvi a to vo všetkých aspektoch cirkevnej správy.

5. Podstata presbyterskej služby

Aký je význam presbyterskej služby dnes? Aké sú rysy tohto úradu kresťanskej služby a aké úlohy tvoria jeho podstatu? Medzi reformovanými cirkvami v súčasnosti existuje široké spektrum výrazov a činností, ktoré sa týkajú presbyterskej služby, podobne ako aj iných úradov kresťanskej služby.

- V mnohých cirkvách presbyterstvo znamená spoločenstvo, ktoré vedie miestny zbor, a ktoré pochádza z členov zboru. Líši sa od „farára/farárov" (ktorí sú povolani z prostredia mimo zboru) aj od „diakonov" (ktorí sú v niektorých prípadoch laici zo zboru podobne ako presbyteri, ale inde diakonmi sú farári, alebo odborne vyučení laici povolani z prostredia mimo zboru).
- V niektorých reformovaných cirkvách sa farár či duchovný pastier nazýva „vyučujúci presbyter - starší" a laicky zbor volených zástupcov sa nazýva „riadiaci presbyteri - starší".
- V iných reformovaných cirkvách ani neexistuje oddelený diakonský úrad a preto úlohy diakonov vykonáva presbyterský zbor.
- A v ďalších cirkvách práve presbyterská služba sa vytratila; a v takom prípade úlohy presbyterov vykonávajú diakoni a/alebo duchovný, alebo sú zanedbávané úplne.

Okrem toho, existuje veľa rôznych aktivít, prostredníctvom ktorých tieto rôzne kresťanské služby navzájom spolupôsobia, prelínajú sa a plnia svoje úlohy. Jednotlivé činnosti sa líšia od cirkvi k cirkvi aj v takých otázkach ako je voľba, ordinácia, dĺžka služby a príprava na službu laických presbyterov (a diakonov). Niektoré cirkvi sú spokojné so svojim súčasným stavom a praktikami, zatiaľ čo iné sa snažia objaviť omnoho vernejšie a efektívnejšie spôsoby ako organizovať a praktizovať vedenie cirkvi. Existujú aj odlišné názory o otázke služby žien ako presbyteriek (a vedúcich iných kresťanských služieb).

To, čo nasleduje, je pokus opísať chápanie presbyterskej služby a spôsobov ako organizovať jej činnosť. Je to chápanie, ktoré je, podľa nášho názoru verné svedectvu a zámeru Biblie, ako aj dedičstvu reformácie, a ktoré berie v úvahu aj potreby a otázky, ktoré kladie súčasný svet.

Možno tento obraz presbyterskej služby neexistuje v tejto podobe v žiadnej konkrétnej cirkvi. Predsa však tento obraz ponúkame v nádeji, že bude usmerňovať úvahy a diskusie, a môže ponúkať myšlienky, povzbudenie a/alebo úpravy praktík pre budúcnosť.

a) Kto sú presbyteri?

Presbyteri tvoria kolektívny orgán cirkevného zriadenia, ktorý pozostáva z laikov (mužov a žien), ktorí v partnerstve s ostatnými vodcami a držiteľmi úradov kresťanskej služby v cirkvi, nesú celkovú zodpovednosť za život a misiu určitého spoločenstva kresťanov. Takýmto určitým spoločenstvom môže byť jeden alebo viac zborov, alebo iný druh kresťanského spoločenstva (napr. cirkvi v domácnosti, „základné kresťanské spoločenstvo," a pod.).

Presbyterov k tomuto úradu kresťanskej služby povoláva určité kresťanské spoločenstvo z pomedzi seba. Presbyteri sú povolani jednotlivito, ale sú povolani do zboru kolektívneho vedenia cirkevného spoločenstva.

Presbyteri prinášajú do vedenia hlas členov celého spoločenstva. Ale zároveň sú povolani byť svojim životom viery vzorom a smernicou pre zbor a sú povolani viesť zbor v jeho misii a službe vo svete a pre svet. Preto zodpovednosti starších obsahujú:

- podieľanie sa na vedení bohoslužieb (zahrňujúc modlitby prosieb a príhovorov, čítanie Písma, zborové oznamy, podieľanie sa na liturgii sviatosti);
- budovanie kresťanského zdieľania sa v cirkevnom spoločenstve;
- starostlivosť o život viery prostredníctvom vzdelávania a nápravnej

disciplíny (ktorá zahŕňa vedenie pri riešení konfliktov v záležitostiach viery, života a služby);

- uspošobovanie cirkevného spoločenstva zboru pre prácu v prospech spravodlivosti, zmierenia a obnovy ľudskosti a celistvosti stvorenia.

b) Ženy a muži ako presbyteri - presbyterky

Pretože prax i teológia sa rôznia medzi reformovanými cirkvami v otázke služby žien ako presbyteriek (a v iných službách), je dôležité zmieniť sa o tejto otázke zvlášť.

Potvrďujeme, že, tak isto ako muži, aj ženy sú povolané do kresťanskej služby. Cirkev by ich mala prijímať, aby sa podieľali na vedení cirkvi prostredníctvom služby presbyteriek, duchovných, učiteliek a diakoniek. Toto stanovisko je založené na svedectve Biblie a je podporené duchom (i keď nie vždy praxou) reformácie.

Biblia ukazuje, že ženy naozaj slúžili ako vodkyne Božieho ľudu, a to ako v Izraeli tak aj v spoločenstve prvých kresťanov. Skutočnosť, že väčšina týchto žien nie je v Biblii označená ako držiteľky „úradu“ presbyteriek, pastoriek, učiteliek či diakoniek, nie je dôvodom k tomu, aby v súčasnosti boli ženy vylučované z možnosti zastávať tieto úrady kresťanskej služby. V súčasnosti vidíme, že Biblia neurčuje špecifické a definitívne štruktúry úradov kresťanskej služby. Ale skôr poukazujú k určitým úlohám služby, ktoré sú dané celej cirkvi a jej vodcom. Preto dôležitou smernicou pre našu súčasnú cirkevnú prax je svedectvo Biblie o tom, že ženy *pôsobili* v spoločenstve viery a pre neho ako vodkyne v takých oblastiach ako je zvestovanie Božieho slova a Božej vôle pre ľud, vedenie a podpora verného života ľudu a služba fyzickým a duchovným potrebám ľudu.

Zvlášť v súvislostiach kresťanského spoločenstva, Biblia zjavuje Boží zámer v Kristovi zahrnúť všetkých ľudí. Všetci, ktorí vstúpia do spoločenstva tela Kristovho sa stávajú jedno v Kristovi. Reformovaná kresťanská tradícia vždy zdôrazňovala, že každý člen Kristovho tela (muž a

žena) je Svätým Duchom obdarený darmi, ktoré majú byť používané a slúžiť k budovaniu celého spoločenstva cirkvi (tela Kristovho). I keď táto zásada nebola vždy plne uplatňovaná, predsa však vyzýva k plnému podieľaniu sa žien i mužov v živote a misii celého kresťanského spoločenstva. To vedie aj k plnému podieľaniu sa žien a mužov na vedení spoločenstva prostredníctvom všetkých úradov kresťanskej služby (presbyterov, duchovných, učiteľov, diakonov), podľa toho, aké duchovné dary každá žena alebo muž prijali.

c) Presbyterstvo ako kolektívny orgán?

Tak isto ako jednotliví kresťania sú povolani do spoločenstva celej cirkvi a tak sa stavajú Telom Kristovým, tak aj služba presbyterov funguje kolektívne (spolu s ostatnými vodcami cirkvi), aby poskytovala vedenie určitého kresťanského spoločenstva - zboru.

- Presbyteri ako kolektív vnášajú do presbyterského úradu kresťanskej služby rozmanitosť darov pre vedenie cirkvi. Zatiaľ čo v rámci tohoto presbyterského kolektívu jednotliví presbyteri môžu zastávať špecifické úlohy, kolektívne môžu ponúknuť väčšiu plnosť vedenia cirkvi.
- Pretože jednotliví presbyteri môžu zastupovať skúseností a pohľady rôznych častí spoločenstva, spolu môžu pracovať efektívnejšie v otázkach zmierenia a jednoty v celého spoločenstve. Konkrétne, presbyteri môžu a mali by spoločenstvu pomôcť riešiť prípadné konflikty a nezhody, a mali by spoločenstvo viesť cez konflikty ku konštruktívnym riešeniam, ktoré sú verné kresťanskej viere.
- Presbyteri môžu ponúknuť vernejšie a efektívnejšie vedenie, keď hľadajú Božiu vôľu pre život a misiu spoločenstva kolektívne, keď sa spolu modlia a spoliehajú sa na vedenie Svätého Ducha. Kolektív poskytuje možnosť pre vedenie prostredníctvom dialógu.
- Kolektívne vedenie obmedzuje moc jednotlivca. „Svätý Duch chcel, aby sa človek varoval pred túžbou po moci v otázkach riadenia a správy Cirkvi.“ (Jan Kavín, *Ištitúcia* 4.4.4.)

- Kolektívne vedenie v cirkvi poukazuje k podstate a hodnotám kolektívneho vedenia, ktoré cirkev, ako spoločenstvo viery, ponúka celému ľudskému spoločenstvu.

6. Presbyterská služba vo vzťahu k iným kresťanským službám

Všetky úrady kresťanskej služby sa podieľajú na spoločnom povolaní všetkých kresťanov. Predsa však určité úlohy sú špeciálne (nie však výlučne) zodpovednosťou osôb, ktoré zastávajú konkrétny úrad kresťanskej služby. Napríklad:

- Duchovní majú konkrétnu zodpovednosť za zvestovanie evanjelia a vysluhovanie sviatosti.
- Presbyteri majú konkrétnu zodpovednosť za dohliadanie na celkový život, misiu a službu kresťanského spoločenstva.
- Diakoni majú konkrétnu zodpovednosť za službu lásky vo vnútri kresťanského spoločenstva i mimo neho.

A predsa, oblasti týchto zodpovedností sa navzájom nevylučujú. Práve naopak, môžu sa vykonávať vernejšie a efektívnejšie práve vtedy, keď sú kolektívnym partnerstvom všetkých, ktorí sa podieľajú na vedení v cirkvi a pre cirkev. Toto partnerstvo poskytuje aj možnosť pre vzájomnú podporu a kontext pre vzájomnú zodpovednosť a disciplínu.

Partnerstvo medzi presbytermi a duchovným pastierom umožňuje presbyterom podporovať duchovného v jeho/jej špecifických zodpovednostiach za kázanie a vysluhovanie sviatostí, a to povzbudzovaním, tak aj kritickým usmerňovaním. A zasa naopak, duchovní sú povolaní slúžiť presbyterom kázaním slova a zefektívnením ich spoločného svedectva tým, že poukazujú na samotnú podstatu kresťanskej služby presbyterov.

Partnersvo medzi presbytermi a diakonmi musí byť tiež vzájomné a kolegiálne. Presbyteri musia uznávať a podporovať diakonskú službu lásky. A zasa naopak, diakoni by mali chápať svoju špecifickú službu ako

súčasť života a služby celého kresťanského spoločenstva a tak ju aj vykonávať.

Partnerstvo medzi presbytermi a členmi kresťanského spoločenstva, ktorému slúžia je tiež záležitosťou vzájomného rešpektu a podpory. Zodpovednosťou presbyterov je viesť a povzbudzovať službu všetkých jednotlivcov a skupín a starať sa o jednotu kresťanského spoločenstva. A zasa naopak, členovia spoločenstva musia uznávať a rešpektovať vedenie presbyterov a podporovať ich v ich špecifických úlohách kresťanskej služby.

Zvláštna úloha presbyterov viesť a podporovať život a službu celého spoločenstva však neznamená kontrolovať službu duchovných alebo diakonov (alebo členov spoločenstva). Predsa však presbyterská služba znamená, že ak v zbore nie je duchovný alebo úrad diakonskej služby, je povinnosťou presbyterov, aby v zbore a pre zbor bola zabezpečená služba kázania a sviatostí, respektíve diakonská služba. V niektorých prípadoch to znamená, že presbyteri musia na seba zobrať vedenie služieb, ktoré obyčajne vykonávajú duchovní a/alebo diakoni. To môže prípadne zahŕňať aj vysluhovanie Večere Pánovej, ak je k tomu presbyterstvo splnomocnené riadiacimi orgánmi cirkvi.

Aby kolektívna služba presbyterov (a/alebo kolektívne partnerstvo presbyterov, duchovných a diakonov) fungovala efektívne, niektorí jednotlivci musia vykonávať predsednícke a administratívne vedenie v čele celého kolektívneho vedenia. V mnohých cirkvách je táto úloha obyčajne určená duchovnému. V niektorých situáciách a okolnostiach však niektorý presbyter (alebo diakon) musí zastávať túto úlohu, alebo niektorý člen kolektívneho vedenia môže byť zvolený slúžiť ako vedúci na určité obdobie, alebo sa v tejto funkcii môžu jednotliví presbyteri striedať rotujúcim spôsobom.

7. Voľba presbyterov

Presbyteri sú volení so súhlasom a schválením celého zboru alebo spoločenstva prostredníctvom určitého volebného procesu. Žiadny takýto definitívny volebný proces, ktorý by platil vždy a všade, nemôže byť predpísaný pre všetky kresťanské spoločenstva. Predsa však určité veci musíme brať do úvahy bez ohľadu na to aký proces sa zvolí pre danú situáciu. Pri výbere kandidátov pre úrad starších by sa mala venovať pozornosť takým skutočnostiam ako:

- svedectvo o duchovných daroch pre vedenie a budovanie cirkvi
- známky vyspelosti viery
- všeobecný rešpekt vo vnútri spoločenstva viery i mimo neho
- citlivosť pre spoločensko-kultúrne spôsoby vedenia spoločenstva (ale nie slepé a priame prispôsobovanie sa takýmto všeobecným spôsobom a praktikám)

Je dôležité poznamenať, že tieto kritéria sa netýkajú ani veku ani pohlavia kandidátov na presbyterskú službu. Vyšší vek síce môže znamenať aj väčšiu vyspelosť vo viere a väčší rešpekt, ale tieto kvality môže mať tak isto aj mladý človek. Duchovné dary pre vedenie a budovanie cirkvi môžu byť markantné v osobách rôzneho veku a postavenia. Svätý Duch podľa svojej vôle obdarováva svojimi darmi každého jednotlivého kresťana. A keď rôzni ľudia, ženy a muži, slobodní alebo ženatí/vydaté, bohatí alebo chudobní, príslušníci jednej alebo inej rasy či národa, prijali duchovné dary pre prospech cirkvi, potom nech sa cirkev ncpováži tieto dary neuznať a nevyužiť ich. Kresťanské spoločenstvo môže byť povolané zvoliť do vedenia cirkvi aj takých ľudí, ktorých nejaká spoločnosť alebo kultúra neuznáva ako kvalifikovaných pre vedúce postavenie.

Čo sa týka procesu volieb kandidátov zo zboru musíme pamätať, že charakter takýchto volieb by nemal byť „politický“ alebo „demokratický“,

v tom zmysle, že sa vytvárajú rôzne skupiny a strany. Ale radšej, opäť zdôraznené, musí to byť kolektívna voľba vedená Svätým Duchom. Teda voľba ľudí, ktorých Boh povolal a uspôsobil k službe vedenia kresťanského spoločenstva. Podobne musíme pamätať aj na to, že jednotliví presbyteri neslúžia ako zástupcovia určitých voličov alebo záujmových skupín vo vnútri spoločenstva zboru. Naopak, presbyteri slúžia ako kolektív, v ktorom spolu predstavujú rozmanitosť spoločenstva zboru. Tak môžu poskytovať vedenie pre celé spoločenstvo podľa Božej vôle, pod vládou a podľa príkladu Krista, a prostredníctvom vedenia Svätého Ducha.

8. Ordinácia

Dokonca aj medzi reformovanými cirkvami, ktoré majú laický úrad presbyterov, tak ako bol doteraz opísaný, existujú rozdiely v praxi a terminológii oddelenia osôb do presbyterskej služby. V rôznych cirkvách sa oddeleniu ľudí do tejto služby hovorí rôzne: „ordinácia“, „poverenie“, alebo „inštalácia“. V rôznych cirkvách má tento akt mnoho odlišných foriem a významov. Líši sa aj dĺžka obdobia pre vykonávanie úradu presbyterov. To, čo nasleduje, je návrh pre úvahy v reformovaných cirkvách.

a) Majú byť presbyteri ordinovaní?

Ordinácia je akt posvätenia [oddelenia] slúžiť v cirkvi prostredníctvom konkrétneho úradu kresťanskej služby. Ordináciou cirkev potvrdzuje, že ordinovaná osoba je Svätým Duchom zmocnená a vybavená pre konkrétnu kresťanskú službu, a že cirkev ju uznáva a povoláva do danej služby. Toto uznanie a povolanie do služby (a teda aj ordinácia danej osoby) sa spravidla uskutočňuje v rámci jedného kresťanského spoločenstva, alebo určitého zoskupenia spoločenstiev - zborov. Predsa však, ordinovaná osoba je oddelená pre konkrétnu službu v mene celej cirkvi a pre celú cirkev. Osoby, ktoré vstupujú do úradov kresťanskej služby - duchovní, presbyteri, alebo diakoni - by mali byť ordinované pre tú službu, do ktorej boli povolané.

Ordinácia do určitého úradu kresťanskej služby sa koná iba raz. Ale ak by človek bol neskoršie zvolený do služby v inom úrade, potom je ordinovaný do tejto novej služby.

Ordinačná liturgia v rámci bohoslužieb kresťanského spoločenstva sa do určitej miery líši podľa úradu služby. V každom prípade však akt ordinácie by mal obsahovať tri prvky:

- *modlitbu*, ktorá by mala mať dve časti: vzyvanie Svätého Ducha, aby ordinovaní boli Duchom zmocnení a vyzbrojení k novej službe, a

príhovory za nich pre výkon ich kresťanskej služby;

- *skladanie rúk* všetkými ostatnými ordinovanými vodcami v cirkvi, čo je znakom viery, že modlitby za prítomnosť a vedenie Svätým Duchom sú vypočuté;
- *potvrdenie a uznanie ordinovaných spoločenstvom veriacich* v ich úlohe viesť kresťanské spoločenstvo.

Keď sú členovia určitého kresťanského spoločenstva ordinovaní slúžiť ako presbyteri (alebo ako diakoni), skladať ruky na nich by mali ostatní predstavitelia vedenia cirkvi (duchovní, presbyteri, diakoni), ktorí slúžia v danom kresťanskom zbore. Keďže ordinácia je uvedenie do služby cirkvi ako celku, na ordináciu sa môžu pozývať aj ordinovaní, ktorí slúžia v iných častiach cirkvi. Pretože všetky úrady služby sú rovnako dôležité pre vedenie cirkvi, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom partnerského kolektívu, ordinovaní presbyteri (a diakoni) by sa mali podieľať aj na ordinácii duchovných.

b) Služba na celý život alebo služba na určité obdobie?

Z mnohých dôvodov je výhodnejšie voliť presbyterov radšej na určité obdobie, než na celý život. Dĺžka každého obdobia by mala byť stanovená vopred. (V niektorých reformovaných cirkvách je to tri, štyri, alebo päť rokov, s možnosťou slúžiť dve obdobia za sebou.) Aby bola zachovaná kontinuita presbyterského zboru, volebné obdobia pre službu jednotlivých presbyterov by sa mali časovo prekrývať. Ordinácia sa neopakuje, ak sú presbyteri zvolení do svojho druhého volebného obdobia za sebou alebo po určitej prestávke v službe. Predsa však aj v takomto prípade je vhodný určitý druh inštalácie alebo uvedenia do nového obdobia presbyterskej služby. To isté platí pre presbyterov, ktorí boli ordinovaní v jednom zbore a potom sú zvolení slúžiť v inom zbore.

Existuje veľa výhod takého spôsobu, podľa ktorého sa v stanovených časových intervaloch rotujúcim spôsobom presbyteri striedajú. Zodpovednosť presbyterov je veľmi zaťažujúca a preto ak sa členovia

cirkvi pravidelne striedajú v presbyterskej službe, umožňuje to jednotlivcom v pravidelných intervaloch určitú úľavu od povinností vedenia. Pevne stanovené obdobia služby umožňujú, aby sa na vedení podieľal väčší počet ľudí s širšou rozmanitosťou darov a skúseností. Podľa tohoto systému presbyteri môžu byť volení tak, aby ich konkrétne dary odpovedali konkrétnym potrebám spoločenstva v určitom čase. A nakoniec, rotujúce striedanie presbyterov v službe znamená, že existuje väčšie porozumenie v presbyterskom zbore i v spoločenstve ako celku (a tak existuje partnerstvo v kresťanskej službe).

c) Majú byť presbyteri platení?

Podstata cirkevných úradov kresťanskej služby nezáleží na tom, či tí, ktorí zastávajú úrad sú platení alebo nie. Existujú dokonca aj cirkvi, ktoré majú za určitých podmienok neplatenú službu duchovných. A podobne, môžu sa vyskytnúť okolnosti, keď presbyteri dostávajú určitú finančnú odmenu za vykonávanie určitých úloh.

9. Vzdelávanie

Podobne ako v iných záležitostiach, aj v otázke vzdelávania a prípravy na presbyterskú službu sa reformované cirkvi líšia. Zdá sa byť prirodzené, aby presbyteri absolvovali nejakú školiacu prípravu na ich službu. Bolo by ideálne, ak by sa takáto príprava či školenie vyžadovalo pre každého, kto sa pripravuje na svoju službu v cirkvi.

a) Kto je zodpovedný za prípravu presbyterov?

Za školenie a prípravu nových presbyterov sú zodpovední duchovní a presbyteri, ktorí v zbor už slúžia. Oni by mali prípravu aj zabezpečiť. Organizovanie takejto prípravy (kde? kedy? ako? kým?) sa môže líšiť od situácie k situácii. Tuná ponúkame dva možné modely, ktoré sa môžu použiť oddelené alebo v kombinácii:

- **Príprava presbyterov v rámci miestneho cirkevného zboru.**

Duchovný v spolupráci jedného alebo viacerých už zaškolených presbyterov by mali zaobstaráť prípravu pre novozvolených presbyterov. Na vedení takejto prípravy sa môžu podieľať aj ľudia z iných zborov alebo cirkevných inštitúcií (napr. z cirkevných fakúlt a škôl), alebo dokonca aj z iných oblastí spoločenského života. Toto je zvlášť dôležité, ak duchovný/duchovná nie je plne vybavený/á pre túto úlohu. Hlavnou výhodou takéhoto školenia v rámci jedného zboru je možnosť aplikovať to, čo sa presbyteri učia, hneď na konkrétne potreby a misiu daného zboru, ale aj (v niektorých prípadoch) ušetrenie času a prostriedkov na cestovanie.

- **Spoločná príprava presbyterov z niekoľkých kresťanských zborov.**

Novozvolení presbyteri z niekoľkých zborov sa môžu zúčastniť spoločného školenia. Takéto školenie môže spoločne organizovať niekoľko zborov prostredníctvom už existujúcich združení zborov alebo presbyterov, alebo z iniciatívy cirkevného regionálneho vedenia [napr. seniorátu]. Výhodami tohoto prístupu sú väčšie množstvo vzdelaných a obdarených vedúcich vhodných pre takéto školenia, ako aj možnosť pre vzájomné zdieľanie sa a vzdelávanie medzi presbytermi z rôznych zborov.

b) Čo by malo byť obsahom prípravy presbyterov?

Príprava či školenie presbyterov by malo obsahovať nasledujúce dôrazy:

- Všeobecné uvedenie do znalosti Biblie a teológie (špeciálne s prihliadnutím na vyznania danej cirkvi). Hĺbka tohoto všeobecného úvodu by samozrejme záležala od stupňa doterajšieho kresťanského vzdelania, ktoré noví presbyteri už predtým absolvovali;
- Všeobecný prehľad organizácie, histórie a súčasnej situácie cirkvi, ktorej je zbor súčasťou, so zvláštnym dôrazom na štruktúry jej zriadenia;
- Špecifické pokyny pre službu presbyterov a ich zodpovedností (jednotlivo i kolektívne): presbyteri ako kresťanskí vodcovia v zbore a pre zbor; zodpovednosti presbyterov, ako aj iných cirkevných vodcov (napr. duchovných, diakonov) a partnerstvo týchto rôznych úradov cirkevnej služby; praktické školenie pre konkrétne úlohy ako spravovanie financií, návštevy, vedenie bohoslužieb (zvlášť ak sa presbyteri podieľajú na vysluhovaní sviatosti Večere Pánovej).
- Určitá orientácia čo sa týka vykonávania ich zodpovedností v rámci daného kresťanského spoločenstva. (Napr.: aké sú momentálne potreby, programy, atď.).

Hoci takéto školenie je určené predovšetkým pre presbyterov, môže sa ho zúčastniť ktorýkoľvek člen zboru, ktorý má o to záujem.

Základnými písomnými materiálmi pre prípravu presbyterov by mali byť: cirkevná ústava a stanovy (ktoré určujú organizáciu a spôsob cirkevného zriadenia); cirkevné vierovyznania; a samozrejme Biblia. Okrem toho, niektoré cirkvi vydávajú zvláštne študijné materiály pre prípravu tých, ktorí zastávajú úrady v cirkvi. Takéto materiály sú užitočné pre tých, ktorí sú pre službu v cirkvi školení ako aj pre vedúcich takejto prípravy.

c) Kedy má príprava prebiehať?

Ideálne je, ak príprava prebieha pred (alebo na začiatku) prvého volebného obdobia jednotlivých presbyterov. Okrem toho, je dôležité, aby vzdelávanie presbyterov periodicky pokračovalo. A na koniec, podobné vzdelávacie možnosti by sa mali poskytovať aj pre celý zbor, aby členovia zboru mohli lepšie chápať prácu cirkvi a jej úradov kresťanskej služby.

10. Kresťanská služba a moc

Všetky formy a podoby kresťanskej služby dáva Svätý Duch za účelom budovať kresťanské spoločenstvo a umožňovať jeho členom žiť na slávu Božiu. Autorita Ježiša Krista a moc Svätého Ducha, ktoré sú udelené tým, ktorí sú povolani do služby, sa naplňujú vo vernej službe v cirkvi, ako aj v službe svetu. Predsa však aj služba v cirkvi je otvorená zneužitiam a spôsobom, ktoré protirečia evanjeliu, a to buď v dôsledku nepochopenia alebo zneužitia autority a moci.

Naplniť pravý zámer kresťanskej služby je v prvom rade záležitosťou osobnej viery a záväzku v súvislostiach spoločenstva veriacich. Predsa však musíme brať v úvahu aj ďalšie okolnosti. Výkon kresťanskej služby ovplyvňujú spoločenské, politické, hospodárske a kultúrne faktory v spoločnosti. A tak formy kresťanskej služby v cirkvi môžu byť neblaho ovplyvnené vedomým či nevedomým spolčením sa s mocenskými záujmami a spôsobmi v spoločnosti. Je dôležité uvedomovať si tieto faktory a vedome im čeliť. Je nevyhnutné vyhnúť sa dvom krajnostiam: na jednej strane, naivnej predstave, že viera v Ježiša Krista nás automaticky oslobodzuje a vytrháva z pokušenia zneužívať moc; a na druhej strane, je dôležité vyhnúť sa cynickému zmiereniu sa s tým, že cirkev je nevyhnutne podriadená takým istým mocenským spôsobom ako spoločnosť.

Nebezpečenstvá korupcie mocou sa líšia od situácie k situácii. Preto je dôležité analyzovať všetky faktory, ktoré v tomto ohľade pôsobia.

Neexistujú žiadne štruktúry, ktoré by zabezpečovali úplnú ochranu pred korupciou mocou. To, či sú cirkev a jej kresťanské služby verné svojmu povolaniu, záleží na moci Svätého Ducha. Preto existujú štruktúry, ktoré limitujú nebezpečný vplyv moci. A práve presbyterská služba má byť takou štruktúrou. Ako kolektívna služba, presbyterská služba má chrániť cirkev pred tým, že by v nej vládli jednotlivci.

A predsa, aj presbyterská služba môže byť korumpovaná a deformovaná mnohými spôsobmi:

- Presbyteri môžu upadnúť do stavu odovzdanosti, keď ponechajú zodpovednosť za vedenie na duchovných a vyššie cirkevné autority.
- Namiesto podporovania zvestovania evanjelia v spolupráci s duchovnými, presbyteri sa môžu snažiť ovládať a kontrolovať duchovných (a diakonov).
- Presbyteri sa môžu stať malou vládnuou skupinou, ktorá by neuznávala, že Kristova autorita bola zverená v prvom rade celému cirkevnému spoločenstvu. Namiesto toho, že by presbyteri boli jednotiacim prvkom celého zboru a vyjadrovali jeho najhlbšie potreby, môžu blokovať aktívne podieľanie sa všetkých členov v živote cirkvi.
- Všetci presbyteri majú určité postavenie aj v spoločnosti. Ich úloha v spoločnosti nevyhnutne pôsobí aj na vykonávanie ich kresťanskej služby. Skúsenosti a vzťahy, ktoré majú v bežnom živote značne obohacujú ich službu v cirkvi, pretože ponúkajú pochopenie a vstup do oblastí života, ktoré sú inak zboru neprístupné. Predsa však toto vzájomné ovplyvňovanie môže pôsobiť aj prekážky pre vykonávanie kresťanskej služby a to aspoň dvomi spôsobmi:
 1. Každodenné skúsenosti môžu presbyterov zvädzať k tomu, aby aj v službe cirkvi používali metódy a stratégie, ktoré sú cudzie pre Ducha evanjelia, napr. metódy pre dosiahnutie efektívnosti a úspešnosti, ktoré platia pre priemyselnú výrobu (a podnikanie);
 2. Presbyteri, ktorí sú v spojení s určitými záujmovými skupinami alebo štruktúrami moci v spoločnosti, môžu byť v pokušení brániť zboru hovoriť a konať verne podľa evanjelia, napr. presbyteri, ktorí reprezentujú triedu bohatých, nemusia schvaľovať zvestovanie v prospech marginalizovaných a utláčaných ľudí.

V každej situácii presbyteri musia vedieť stanoviť mieru vplyvu moci na výkon ich kresťanskej služby: Kde sú nebezpečenstvá odchýlenia sa od zmyslu služby, ktoré by mohli viesť k zrade evanjelia, k boju o moc, k rozdeleniu, a prípadne aj k odpadnutiu od viery?

Ježiš prišiel, aby slúžil (Luk 22, 27). On odolal pokušeniu moci.

Prostredníctvom kríža a vzkriesenia odzbrojil rôzne mocností a moci. Prostredníctvom Svätého Ducha aj dnes ľudia prijímajú slobodu a moc slúžiť. Prostredníctvom ordinácie presbyteri boli podriadení vláde Kristovej a prijali zaslúbenie, že sa dá prekonať pokušenie moci.

11. Úloha presbyterov na regionálnej, celoštátnej a globálnej rovine života cirkvi

Počas dejín reformované cirkvi zdôrazňovali potrebu pre synodálne formy cirkevného zriadenia na oblastnej, regionálnej a celoštátnej (národnej) rovine.

V praxi cirkvi používajú odlišné výrazy pre tieto roviny cirkevného zriadenia. Riadiaci orgán na úrovni niekoľkých zborov sa obyčajne nazýva „seniorát“ alebo „trieda“; na oblastnej či regionálnej úrovni „synoda“ alebo „valné zhromaždenie“; na celoštátnej (národnej) úrovni „Synoda“ alebo „Generálna Synoda“ či „Generálne Zhromaždenie“. V rôznych cirkvách sa tieto riadiace orgány schádzajú raz alebo viac krát ročne, zatiaľ čo generálne zhromaždenia (synody) niektorých cirkví sa schádzajú iba každý tretí či štvrtý rok.

Tieto „roviny“ cirkevného zriadenia nemajú tvoriť hierarchiu, ale skôr stále sa zväčšujúci okruh kresťanského zdieľania sa, svedectva, zodpovednosti a starostlivosti. Reformované cirkvi zachovávajú princíp, že čo platí pre život miestneho kresťanského zboru platí aj pre ostatné roviny cirkevného života, a totiž, že vedenie a autorita sa musia vykonávať kolektívne.

V princípe, všetky tieto orgány (ďalej označované ako „synody“) pozostávajú z delegátov z radov duchovných i presbyterov. „Každý duchovný na synody privedie so sebou jedného alebo viac presbyterov a diakonov zo svojho zboru“ (*Confessio Gallicana* 1559). Oni reprezentujú svoje miestne zbory na synodách a sprostredkovávajú rozhodnutia synody svojím zborom. Je veľmi dôležité, aby existovalo prepojenie medzi životom miestnych kresťanských zborov a rozhodovaním na synodách. Synody sú príležitosťou pre spoločné vzývanie Svätého Ducha, pre hľadanie Božej vôle v dialógu a pre spoločné rozhodovanie v zodpovednosti voči kresťanským zborom.

Tradične reformovaní nezdôrazňovali potrebu pre stále štruktúry vedenia na oblastnej, regionálnej či celoštátnej úrovni. Vedenie sa prevádzalo iba od synody k synode (či iných valných zhromaždení) s minimom infraštruktúr. S rastúcou splotitosťou modernej spoločnosti však vzrástla aj potreba pre spoločné svedectvo cirkvi na oblastnej, regionálnej a štátnej úrovni - a v súčasnosti už aj na celosvetovej úrovni. Preto je v súčasnosti aktuálna

potreba pravidelnejšie sa stretávať a poskytovať organizačné štruktúry pre podporu cirkevnej práce a svedectva na všetkých týchto úrovniach. V reakcii na túto výzvu mnohé cirkvi vyvinuli nové štruktúry administratívneho vedenia. Vzniklo mnoho komisií a byrokracia narástla skoro vo všetkých cirkvách. Stalo sa tak preto, aby sa cirkvi vyrovnali so všetkými potrebami na všetkých úrovniach cirkevného života. Okrem toho aj kvôli potrebe rýchleho rozhodovania a kvôli administrácii medzi zasadaniami rôznych valných zhromaždení. Viac a viac ľudí (pováčšine duchovných) slúži za hranicami miestneho zboru v špecializovaných administratívnych službách na rôznych úrovniach cirkevného života a zriadenia. Vzrastajúca potreba pre spoločné svedectvo viedla niektoré cirkvi k tomu, aby uznali pozitívne aspekty osobnej „episkopálnej“ [biskupskej] služby pri dohliadaní na život cirkvi a pri pastierskej starostlivosti.

Zároveň, v reformovaných cirkvách vznikajú rôzne hnutia, ktoré sa organizujú okolo špecifických otázok a záujmov (napr. rasová spravodlivosť, ľudské práva, ekológia, zmierenie medzi ľuďmi). Tieto rôzne hnutia pútajú pozornosť ľudí z rôznych častí cirkvi a snažia sa nájsť pre nich uplatnenie v živote a misii cirkvi ako aj vplyv na cirkevné „oficiálne“ riadiace orgány.

Aj v súvislostiach a svetle týchto nových štruktúr administrácie a svedectiev je potrebné hľadať spôsoby ako uchovať reformované princípy cirkevného zriadenia.

Aká je úloha presbyterov za hranicami miestneho kresťanského zboru?

Tým, že presbyteri majú zodpovednosti v jednom kresťanskom zbore, majú zodpovednosť aj na širšej úrovni. Presbyterská služba má aj univerzálny rozmer. A tento rozmer presbyterskej služby je dôležité zdôrazňovať v súčasnosti ešte viac než kedykoľvek predtým.

Presbyteri môžu a mali by prispievať k efektívnej súčinnosti medzi životom a misiou miestneho zboru a životom a misiou cirkvi na ostatných úrovniach. Taktiež na všetkých rovinách vedenia cirkvi by sa malo

uchovávať partnerstvo a spolupráca jednotlivých úradov kresťanskej služby.

Presbyteri, okrem toho, že sa aktívne podieľajú vo všetkých oficiálnych riadiacich orgánoch (valných zhromaždeniach a synodách), môžu byť povolaní slúžiť aj v širších rovinách kresťanskej cirkvi. Pretože dôležité otázky našej doby sú viac a viac globálne, je dôležité, aby aj presbyteri si uvedomovali a podporovali život a svedectvo všeobecnej a celosvetovej cirkvi. Môžu byť povolaní k tomu, aby sa podieľali na medzinárodných stretnutiach a na budovaní svetového spoločenstva cirkvi. V každom prípade však, súčasťou presbyterskej zodpovednosti je v každom kresťanskom zbore udržiavať zmysel pre všeobecné povolanie Kristovej cirkvi.

Niektorí presbyteri musia vo svojich zboroch vziať na seba zodpovednosť za napojenie zboru na menej formálne hnutia a špecializované organizácie, ktoré vznikli v cirkvi a zaoberajú určitými otázkami a problémami. Takýmto spôsobom miestny zbor bude mať prístup (a možnosť prispievať) k práci a svedectvu týchto hnutí. A zároveň bude môcť pohotovejšie pomáhať tomu, aby takéto hnutia boli zakotvené v evanjeliu a integrované do života a misii celej cirkvi.

Združenia presbyterov za hranicami konkrétnych kresťanských zborov.

V niektorých reformovaných cirkvách presbyteri vytvárajú oblastné, regionálne alebo celoštátne združenia. V mnohých prípadoch takéto združenia presbyterov poskytujú možnosti pre vzájomnú podporu a zdieľanie sa, vzdelávanie a svedectvo. V tomto zmysle takéto združenia sa doporúčujú a treba ich povzbudzovať. Ale zároveň, treba dbať o to, aby takéto združenie sa nesnažili nahradiť zastúpenie presbyterov v „oficiálnych“ riadiacich orgánoch cirkvi, alebo, aby takéto združenia neboli zneužívané ako "stranícke" nástroje k oslabeniu partnerstva a spolupráce medzi všetkými úradmi kresťanskej služby v cirkvi.

12. Presbyterská služby v ekumenických rozhovoroch

„Veríme ... v Ducha svätého, jednu svätú všeobecnú a apoštolskú cirkev.“ Keď sa reformované cirkvi pridávajú k tomuto vyznaniu, pod pojmom cirkev nemyslia iba spoločenstvo všetkých reformovaných zborov a cirkví, ale Boží ľud všetkých vierovyznaní a na všetkých miestach. Reformátorom išlo o to, aby zhromaždili cirkev okolo jej Hlavy, Ježiša Krista. Nešlo im o to, aby založili novú cirkev, ale aby obnovili jednu cirkev Ježiša Krista. Rozdelenie, ktoré nasledovalo nebolo ich vôľou ani zámerom. „Vierovyznanie, ktorým reformované cirkvi žijú, ich nenabáda k uzavretosti do seba, ale naopak, núti ich vyhľadávať dialóg a jednotu i za vlastnými hranicami.“ (Generálny koncil Svetového zväzu reformovaných cirkví, *Prípravné dokumenty o misii a jednote*, st. 59, 1989).

Keď vstupujeme do dialógu s inými cirkvami musíme si vypočúť ich názor a spolu s nimi hľadať riešenia, ktoré umožnia Božiemu ľudu žiť vo viditeľnej jednote. Z Biblie nemôžeme s žiadnou istotou priamo odvodiť štruktúry cirkvi. To otvára možnosti v spoločných dialógoch hľadať vízie aj iných štruktúr než tie, ktoré sú bežné v reformovanom kresťanstve. Hlavným princípom v takomto hľadaní nových vízií by malo byť presvedčenie, že štruktúry majú slúžiť jednote cirkvi vo viere, živote a svedectve. Na tomto základe reformované cirkvi sa v princípe môžu zhodnúť s návrhmi, aby trojité zloženie kresťanskej služby - biskup, presbyter, diakon - ktoré sa vyvinulo v 2. a 3. st. ako vzor pre ordinovanú službu v cirkvi, „mohlo slúžiť ako vyjadrenie jednoty, ktorú hľadáme a ako prostriedok k jej dosiahnutiu“ (*Svetová rada cirkví - Komisia pre vieru a poriadok: Krst, Eucharistia a Služba*, §22). Na tento návrh môžeme odpovedať pozitívne, zvlášť preto, že daný dokument SRC priznáva, že tento „model trojitého zloženia si evidentne vyžaduje reformu“ (§24) vo všetkých cirkvách, a preto musí existovať miesto pre spoločné hľadanie.

Podobná otvorenosť bola charakteristická aj pre Jana Kalvína. On tvrdil jasne, že cirkev vždy potrebovala a bude potrebovať rôzne služby k tomu, aby naplnila svoje poslanie. Ale keď Kalvín začne hovoriť o jednotlivým

službám a ich formám, je náhle opatrný. Keď uvažuje a píše o presbyteroch a diakonoch, objavujú sa výrazy ako „verím“, alebo „ak ma môj úsudok neklame“. Tu Kalvín necháva miesto pre ďalší prínos a vývoj. A v prístupe k iným cirkvám netrvá na tom, aby preberali to zriadenie, ktoré on ustanovil v Ženeve. Pokiaľ je evanjelium zvestované, jednota sa môže dosiahnuť prostredníctvom rôznych cirkevných foriem.

Táto flexibilita však neznamená, že otázky cirkevného zriadenia a služieb nie sú dôležité pre reformované cirkvi, alebo že nemáme čo ponúknuť. Ak sa má v ekumenickom dialógu nájsť spoločné riešenie, mali by sme trvať na tom, aby sa brali v úvahu nasledujúce štyri presvedčenia:

- V prvom rade treba hľadať jednotu v Kristovi na každom mieste. Jednota cirkvi musí byť viditeľná predovšetkým na miestnej úrovni.
- Podieľanie sa celého Božieho ľudu na bohoslužbách, živote a svedectve cirkvi. Cirkevné zriadenie a zriadenie jej služieb musia byť ustanovené tak, aby umožnili zvýrazniť všeobecné kňazstvo všetkých veriacich. Laici sa majú podieľať na vedení cirkvi.
- Potreba rôznorodosti stálych služieb, aby boli zabezpečené určité základné úlohy cirkvi: zvestovanie Slova a vysluhovanie sviatostí; učenie a vzdelávanie; vzájomné starostlivosť disciplína; a diakonia.
- Kolektívne vedenie v miestnom zbore i na všetkých úrovniach cirkevného života. To však neznamená, že reformované cirkvi v princípe odmietajú služby jednotlivcov, duchovných a biskupov. Potvrdzujeme stanovisko, že „ordinovaná služba by sa mala vykonávať osobným, kolektívnym a spoločným spôsobom“ (*Krst, Eucharistia a Služba*, §26). Pokiaľ osobná služba duchovných a biskupov slúži zvestovaniu slova a pokiaľ ich služba je doplňovaná kolektívnymi orgánmi, potom ich služba má svoje miesto v cirkevnom zriadení. Osobný a kolektívny rozmer ordinovanej služby sú navzájom prepojené. Ježiša Krista v kresťanskom spoločenstve nereprezentuje vedenie jednotlivcami, ale skôr spolupráca v rámci spoločenstva. Dôležitou skutočnosťou je to, že presbyteri sú v Biblii spomínaní vždy v množnom čísle. Pripomína nám to, že vedenie

prostredníctvom dialógu náleží k samotnej podstate cirkvi.

Dodatok:

Výňatok z Ústavy a platných štatútov Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, ktoré sa týkajú podstaty a služby presbyterov

Ústava Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku

IV. HLAVA Cirkevný zbor

§9

(1) Cirkevný zbor je samosprávnou jednotkou, ktorá na určitom území spája jednotlivcov a rodiny k spoločnému pestovaniu reformovaného kresťanského života.

(2) Cirkevné zbory sú: matkocirkevné, združené alebo dcérocirkevné. Vo veci úpravy vzájomného vzťahu, územia a charakteru cirkevných zborov rozhoduje v rámci seniorátu seniorálne valné zhromaždenie matko-cirkevných zborov. Toto rozhodnutie berie seniorálne valné zhromaždenie do úvahy, prejednáva a odsúhlasuje. Jeho uznesenie nadobúda právoplatnosť len po schválení Synodou.

(3) Matkocirkevné zbory volia seniora, seniorálneho kurátora, sudcov seniorálnych rád, seniorálnych zapisovateľov a synodných poslancov, a to všeobecnou väčšinou hlasov presbytérií.

(4) Na seniorálne funkcie a za duchovných poslancov Synody môžu byť volení len samostatní, zvolení duchovní, na svetské funkcie však len takí členovia cirkvi, ktorí vyhovujú podmienkam voliteľnosti stanoveným v tejto ústave (ods. 2 § 6).

§10

(1) Orgánmi cirkevného zboru sú: cirkevnozborové valné zhromaždenie, presbytérium a predsedníctvo presbytéria.

(2) Cirkevnozborové valné zhromaždenie tvoria všetci členovia zboru, ktorí majú volebné právo (ods. 1 §6). Cirkevnozborové valné zhromaždenie rozhoduje vo všetkých otázkach, ktoré cirkevné predpisy prikazujú do jeho pôsobnosti.

(3) Cirkevný zbor spravuje presbytérium. Najnižší počet jeho členov je štyri a najvyšší štyridsať. Rozhoduje vo všetkých otázkach, ktoré cirkevné predpisy neprikazujú do pôsobnosti cirkevnozborového valného zhromaždenia alebo predsedníctva presbytéria.

(4) Predsedníctvo presbytéria pozostáva z duchovného (administrátora) a z kurátora cirkevného zboru, ktorí cirkevný zbor navonok spoločne zastupujú. Predsedníctvo presbytéria rozhoduje vo všetkých záležitostiach, ktoré cirkevné

predpisy prikazujú do jeho pôsobnosti.

(5) Cirkevnozborové valné zhromaždenie alebo zasadnutie presbytéria sa môže konať len za prítomnosti duchovného (administrátora).

Cirkevné štatúty z roku 1952

(Text uvádzame v pôvodnom znení z r. 1952, upravené sú iba zmeny na základe aktuálnej cirkevnej ústavy. Vynechané sú paragrafy a body, ktoré sa priamo týkali socialistického zriadenia. V závere sú uvedené aj vzory prísahy presbyterov a kurátorov.)

II. Štatút Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku o organizácii a správe cirkvi

§9

Členovia presbytéria sú:

- a. z úradnej moci farár (administrátor) a kurátor,
- b. volení členovia

Počet volených členov a náhradníkov po vypočítaní zainteresovaného cirkevného zboru určí sanioráne zhromaždenie; najmenší počet volených členov je štyri, najvyšší štyridsať. Treba voliť aj náhradných presbyterov v polovičnom počte volených členov.

Predsedami presbytéria sú farár (administrátor) a kurátor. Zapisovateľ a si volí z údov cirkvi. Ak zapisovateľ nie je presbyterom, na zasadnutiach má iba poradný hlas.

§10

Do pôsobnosti presbytéria patrí najmä:

- a. dozerat' na náboženský a mravný život veriacich patriacich k cirkevnému zboru
- b. vykonávať cirkevnú disciplínu podľa nariadenia ústavy a štatútu;
- c. starať sa o to, aby pri službách Božích, pri krste, pri vysluhovaní večere Pánovej, pri príležitosti konfirmácie, pri uzavieraní sňatku, pri pohrebe, ďalej na cirkevných zhromaždeniach a slávnostiach zo strany údov cirkvi dialo sa všetko v najlepšom poriadku, aby kostol mimo cirkevných účelov nebol používaný pre iné ciele.

Na šesťročné obdobie z tých údov cirkvi, ktorí zodpovedajú podmienkam odst. 2. §-u 6. ústavy, volí cirkevno-budovateľskú komisiu (1Pt. 2, 5), pozostávajúcu mimo predsedníctva aspoň z troch členov.

Predsedníctvom cirkevno-budovateľskej komisie je predsedníctvo presbytéria. Komisia každoročne vypracuje cirkevno-budovateľský plán a tento cestou presbytéria predloží cirkevno-zborovému zhromaždeniu. Organizuje cirkevno-budovateľskú prácu na základe Písma svätého a v duchu našich

vierovyznaní a stará sa o to, aby slovo Božie bolo hlásané nielen na službách Božích, ale aj na biblických hodinách, modlitebných hodinách a iných zhromaždeniach náboženského rázu.

Povzbudzuje veriacich a pomáha im pri zadržiavaní domácich služieb Božích.

V tých miestach, kde niet kostola, so štátnym súhlasom organizuje služby Božie u rodiny predom určenej;

- d. Stará sa o to, aby školopovinné deti, patriace k cirkevnému zboru, boli vychovávané v rámci platných zákonov v reformovanom kresťanskom duchu,
- e. Na prevádzanie charitatívnej činnosti zboru organizuje komisiu.
- f. Vyhotoví potrebné cirkevno-zborové štatúty a predloží ich saniorálnemu zhromaždeniu, ...
- g. Vyjadruje sa v mene cirkevného zboru v otázkach usporiadania pomeru k inému cirkevnému zboru a v otázke seniorálneho zadelenia.
- h. Pozýva farára a v tejto voči vynesené rozhodnutia predloží cirkevno-zborovému zhromaždeniu, zadovážiac si pradtým cirkevný a štátny súhlas.
- i. Rozhoduje o otázke používania reči na službách Božích a rozhodnutie predloží zborovému zhromaždeniu podľa §-u 7. ústavy,
- j. Volí funkcionárov zboru a prijíma zamestnancov;
- k. Vede evidenciu a záznamy o reformovaných kresťanských rodinách a údoch cirkvi, vyhotovuje voličský zoznam.
- l. Na základe Písma svätého a našich vierovyznaní bdie nad čistotou reformovaného kresťanského učenia vo všetkých odvetviach cirkevnej služby.
- m. Vede evidenciu hnutel'ného a nehnuteľného majetku cirkevného zboru, základín, tieto spravuje a stará sa, aby budovy boli vždy v dobrom stave.
- n. Vede finančné hospodárenie cirkevného zboru, ročne zostavuje rozpočet a postará sa o úhradu potrieb riadneho i mimoriadneho rozpočtu, ďalej zostaví záverečný účet a tieto spolu s hlásením o cirkevno-budovateľskej činnosti cirkevného zboru predloží zborovému zhromaždeniu na vedomie;
- o. Rozhoduje o otázke zcudzenia, zaťaženia cirkevného majetku, získania nového majetku, vyzdvihnutia pôžičky.
- p. Vykonáva nariadenia nadriadených cirkevných vrchností.
...
- t. Na seniorálne zhromaždenie volí svetského zástupcu.
- u. Vykonáva voličské právo cirkevného zboru pri obsadzovaní funkcií uvedených v cirkevnej ústave.

§ 27

Kurátor cirkevného zboru.

Na vedenie hospodárskych záležitostí cirkevného zboru a na dozor nad nimi, ďalej na plnenie iných, v cirkevnej ústave a v štatútoch stanovených úloh každý zbor si volí kurátora, (kde je to zvykom alebo to nariaďuje štatút cirkevného zboru: kurátorov).

Povinnosti kurátora cirkevného zboru:

- a. V zhode s farárom zvoláva schôdzku presbytéria a cirkevno-zborového zhromaždenia a vykonáva na nich pradsednícke úlohy.
- b. Stará sa o inkasovanie cirkevnej dane a o vymáhanie iných pohľadávok cirkevného zboru.
- c. Spravuje majetok cirkevného zboru.
- d. Spolu s farárom vykonáva dozor nad zamestnancami cirkevného zboru.
- e. Spolu s farárom koná, podpisuje uznesenia presbytéria a cirkevného zboru, služobné a iné svedectvá, vydané v mene cirkevného zboru, hlasovacia lístky.
- f. Spolu s farárom zastupuje cirkevný zbor.
- g. V rámci rozpočtu poukazuje peňažné sumy v dohode s farárom, predpokladajúc, že kurátor nie je súčasne aj pokladníkom; inak farár pri plnej zodpovednosti poukazuje peňažné sumy sám.
- h. S pomocou farára pripraví a za účelom kontroly a schválenia presbytériu predloží záverečné účty, vystrojené pri každej položke dokladmi, zodpovedajúcimi platným predpisom. Kurátor za vykonávanie funkcie nedostáva odmenu. Hotové výdavky, spojené s výkonom funkcie, hradí cirkevný zbor.

§ 28

Presbyteri.

Presbyteri sú funkcionári cirkevného zboru, ktorí spoluúčinkujú pri vybavovaní duchovných a hmotných vecí cirkevného zboru v činnosti samosprávnej a vykonávaní cirkevnej disciplíny. Do úradu sú uvedení prisahou, zloženou na schôdzke presbyterov, v rámci nedeľných služieb Božích.

§ 29

Za presbytera môže byť volený každý úd cirkvi, ktorý dovŕšil 21. rok svojho veku, podľa platného voličského zoznamu je voličom a voliteľným, žije životom v každom ohľade bezúhonným, verne plní povinnosti úda cirkvi a povinnosti občianske a tak na funkciu presbyterskú má "dobrú povest'" (Sk 6:3).

§ 30

Presbyterov volí cirkevno-zborové zhromaždenie na dobu šesť rokov. Keď sa

zvolený presbyter za poverovacieho obdobia funkcia zriekne, zomrie, alebo nemôže zastávať funkciu pre stratu volebného práva alebo pre disciplinárny rozsudok, jeho miesto má byť zaplnené povolaním náhradného presbytora v poradí nasledujúceho.

Po uplynutí poverovacieho obdobia presbyteri môžu byť znovuzvolení.

§ 31

Povinnosti presbytera:

- a. Pravidelne sa zúčastňuje na zasadnutiach a poradách presbytéria.
- b. Spoluúčinkuje v komisiách presbytéria a v prípade zvláštneho poverenia vykonáva povinnosti mu zverené.
- c. Povzbudzujú členov cirkevného zboru na konanie povinností voči cirkvi a upozorňuje na dodržovanie Božích zákonov.
- d. Podporujú farára v jeho činnosti v cirkvi.
- e. Zverených mu členov cirkvi aspoň raz do roka navštívi. Pomáha farárovi v cirkevno-budovateľskej práci.
- f. Bdie nad miešanými manželstvami a učiní pokus, aby úd cirkvi, hodlajúci uzavrieť miešané manželstvo, ohľadne náboženstva narodiť sa majúciach detí bol zadržaný od uzavretia dohody škodlivej cirkvi, a svoje skúsenosti oznámi farárovi.
- g. Svojím súkromným i rodinným životom, ako aj oddanosťou cirkvi a štátu, usilovnou návštevou služieb Božích a účasťou na večeri Pánovej nech predchádza dobrým príkladom ostatným členom cirkevného zboru.

§ 32

Proti presbyterovi, ktorý sa trvanlivo nezúčastňuje služieb Božích, zdráha sa zúčastniť večere Pánovaj, bez ospravedlnania odoprie výkon zverenej mu duchovnej starostlivosti, alebo pri uzavretí sobáša a v otázke náboženskej výchovy svojich detí pokračuje v neprospech našej cirkvi treba zaviesť disciplinárne pokračovanie.

Keď presbyter stratí volebné právo, alebo sa nezúčastnil na troch za sebou idúcich zasadnutiach presbytéria, a svoju neúčasť neospravedlnil ani do 15 dní po doručení rozhodnutia presbytéria, treba mať za to, že sa presbyterskej funkcie vzdal.

Proti takémuto rozhodnutiu presbytéria, ktoré prehlasuje, že sa presbyter vzdal, postihnutý môže podať sťažnosť k seniorálnemu súdu.

Vzory sľubov (prísah) presbyterov a kurátora

Prísaha presbyterov.

Ja..... prisahám na živého Boha, ktorý je Boh Otec, Syn a Duch svätý, plná svätá Trojica, jeden večný a pravý Boh, že svoju presbytersku funkciu budem vykonávať verne a svedomite; zákony našej cirkvi dodržím a presne budem vykonávať úlohy mne zverené; v cirkevnom zbore horlivo budom pracovať na zachovaní pravej kresťanskej viery a čistých mravov, na výchove detí v reformovanej kresťanskej viere, na starostlivosti o chudobných a opustených; cirkevnú disciplínu budem vykonávať na základe slova Božieho a zákona bez ohľadu na osoby; budem sa snažiť o duchovné a materiálne zveľaďovanie cirkevného zboru; záujem cirkvi budem klásť vždy pred záujem vlastný a všemožne sa budem snažiť o to, aby som sa celým svojím životom osvedčil ako pokorný služobník Ježiša Krista a verný úd našej reformovanej kresťanskej cirkvi. Tak mi Pán Boh pomáhaj.

Prísaha zborového kurátora.

Ja..... prisahám na živého Boha, ktorý je Boh Otec, Syn a Duch svätý, plná svätá Trojica, jeden večný a pravý Boh, že svoju kurátorskú funkciu budem vykonávať verne a svedomite; zákony našej cirkvi dodržím a presne budem vykonávať úlohy mne zverené; v cirkevnom zbore horlivo budom pracovať na zachovaní pravej kresťanskej viery a čistých mravov, na výchove detí v reformovanej kresťanskej viere, na starostlivosti o chudobných a opustených, cirkevnú disciplínu budem vykonávať na základe slova Božieho a zákona bez ohľadu na osoby; budem sa snažiť o duchovné a materiálne zveľaďovanie cirkevného zboru; verne budem spravovať majetok cirkevného zboru; verne budem vykonávať nariadenia prosbyteria a pečlivo budem dozeráť, aby v cirkevnom zbore všetko sa konalo vzorne a v dobrom poriadku; záujem cirkvi budem klásť vždy pred záujem vlastný a všemožne sa budem snažiť o to, aby som sa celým svojím životom osvedčil ako pokorný služobník Ježiša Krista a verný úd našej reformovanej kresťanskej cirkvi. Tak mi Pán Boh pomáhaj.